

سید علی رضا علی

رسالہی آموزشی

احکام عبادات

مطابق با فتاویٰ مرجع عالی قدر حضرت آیت الله العظمیٰ خامنہ ای (مدظلہ العالی)

فقہ روز
وابتہ بر انتشارات انقلاب اسلامی

مقدمه

مجموعه‌ای که در اختیار دارید، حاوی مسائل مهم و مورد ابتلاء در ابواب عبادات و معاملات است که مطابق با فتاوی مرجع عالی‌قدر حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای (دام‌ظله‌العالی) می‌باشد که بنا به درخواستهای مکرر از سوی علماء و فضلاء و مقلدین، توسط انتشارات فقه روز به طبع رسیده و در اختیار عموم مؤمنین و علاقمندان قرار می‌گیرد.

در این مجموعه آموزشی، علاوه بر موارد موجود در رساله‌ی «أجوبة الإستفتاءات»، استفتائات جدید نیز اضافه گردید و در دروس مربوط به احکام معاملات از جزوه‌های دروس خارج فقه^۱ معظّم‌له نیز بهره گرفته شده تا بر غنای آموزشی مجموعه، برطبق اسلوب و بیان معظّم‌له افزوده گردد.

مجلد اوّل این مجموعه شامل احکام عبادات در ابواب تقلید، طهارت، نماز، روزه، خمس، انفال، جهاد، امر به معروف و نهی از منکر و در ضمن ۷۷ درس و مجلد دوم آن شامل احکام معاملات جایز و حرام و در ضمن ۸۲ درس می‌باشد. تدوین دروس مزبور به نحوی انجام گرفته است که نفع آن عام و بهره‌گیری از آن برای همگان آسان باشد. شایان ذکر است که دفتر استفتائات معظّم‌له این رساله آموزشی را مورد تأیید و عمل به آن را مجزی اعلام نموده‌اند.

از تمامی عزیزانی که ما را در تهیه این مجموعه یاری نموده‌اند صمیمانه تشکر می‌کنیم. خداوند متعال به همه‌ی ما توفیق عمل به احکام اسلام و قرآن و سنت پیامبر اکرم (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم) و ائمه طاهریین (علیهم‌السلام) را عنایت فرماید.

و من الله التوفيق

---

۱. در متن کتاب منظور از «ج» جزوه درس خارج فقه مقام معظّم رهبری (دام‌ظله‌العالی) می‌باشد.

جمهوری اسلامی ایران

تاریخ.....

شماره.....

بسمه تعالی

عمل به این رساله (آموزشی) مجزی و مبرء ذمه

است انشاء الله تعالی

دفتر

حضرت آية الله خاتمه ای مد ظله العالی
بخش استفتا.ات

فهرست مطالب

فصل اول / تقلید.....	۱
درس ۱ / تقلید (۱).....	۳
۱. مقدمه.....	۳
۲. راههای شناخت احکام.....	۴
۳. اقسام تقلید.....	۵
۴. اعمال بدون تقلید.....	۶
درس ۲ / تقلید (۲).....	۷
۵. شرایط مرجع تقلید.....	۷
۷. عادل باشد.....	۸
۹. مجتهد باشد.....	۸
۱۰. بنا بر احتیاط واجب اعلم باشد.....	۸
۶. تبعیض در تقلید.....	۹
درس ۳ / تقلید (۳).....	۱۱
۷. راههای شناخت مجتهد جامع الشرائط.....	۱۱
۸. راههای به دست آوردن فتوای مجتهد.....	۱۲
۹. احکام عدول.....	۱۲
۱۰. مسائل متفرقه‌ی تقلید.....	۱۳
درس ۴ / ولایت فقیه و رهبری.....	۱۵
۱. معنای ولایت فقیه.....	۱۵
۲. ضرورت ولایت فقیه.....	۱۵
۳. قلمرو ولایت فقیه.....	۱۶

ی | رساله‌ی آموزشی ۱ (احکام عبادات)

۱۷.....	۴. اختلاف نظر ولی فقیه با نظر مرجع تقلید.....
۲۱.....	فصل دوم / طهارت.....
۲۳.....	درس ۵ / آبها.....
۲۳.....	۱. اقسام آبها.....
۲۳.....	۲. آب مضاف (آب ناخالص و عصاره‌یی).....
۲۴.....	۳. آب مطلق (آب خالص).....
۲۵.....	۴. احکام اقسام آبهای مطلق.....
۲۶.....	۵. احکام شک در آب.....
۲۸.....	درس ۶ / تخلی.....
۲۸.....	۱. احکام تخلی (بول و غایط کردن).....
۲۹.....	۲. استبراء.....
۳۰.....	۳. استنجا (تطهیر مخرج بول و غایط).....
۳۱.....	درس ۷ / نجاسات (۱).....
۳۱.....	۱. نجاسات.....
۳۶.....	درس ۸ / نجاسات (۲).....
۳۹.....	درس ۹ / نجاسات (۳).....
۳۹.....	۲. راههای ثابت شدن نجاست.....
۳۹.....	۳. چگونگی نجس شدن چیزهای پاک.....
۴۰.....	۴. احکام نجاسات.....
۴۰.....	۵. وسواس و درمان آن.....
۴۳.....	درس ۱۰ / مطهرات (۱).....
۴۳.....	۱. مطهرات.....
۴۶.....	درس ۱۱ / مطهرات (۲).....
۴۹.....	درس ۱۲ / مطهرات (۳).....
۴۹.....	۲. راههای ثابت شدن طهارت.....
۴۹.....	۳. اصل طهارت.....
۵۱.....	۴. احکام ظرفها.....
۵۲.....	درس ۱۳ / وضو (۱).....
۵۲.....	۱. معنای وضو.....
۵۲.....	۲. کیفیت وضو.....
۵۷.....	درس ۱۴ / وضو (۲).....

فهرست مطالب | ک

۵۷.....	۳. شرایط وضو.....
۶۰.....	درس ۱۵ / وضو (۳).....
۶۴.....	درس ۱۶ / وضو (۴).....
۶۴.....	۴. وضوی ارتماسی.....
۶۴.....	۵. وضوی جبیره‌یی.....
۶۵.....	۶. مبطلات وضو.....
۶۶.....	۷. احکام وضو.....
۶۷.....	درس ۱۷ / وضو (۵).....
۶۷.....	۸. غایات وضو (کارهایی که باید برای آن وضو گرفت).....
۷۲.....	درس ۱۸ / غسل (۱).....
۷۲.....	۱. معنای غسل.....
۷۲.....	۲. اقسام غسل.....
۷۳.....	۳. کیفیت غسل.....
۷۴.....	۴. غسل جبیره‌یی.....
۷۵.....	درس ۱۹ / غسل (۲).....
۷۵.....	۵. شرایط غسل.....
۷۵.....	۶. احکام غسل.....
۷۷.....	درس ۲۰ / غسل (۳).....
۷۷.....	۷. غسل جنابت.....
۸۱.....	درس ۲۱ / غسل (۴).....
۸۱.....	۸. غسل‌های مخصوص بانوان.....
۸۴.....	درس ۲۲ / احکام درگذشتگان (۱).....
۸۴.....	۱. غسل مس میت.....
۸۵.....	۲. احکام محتضر (کسی که در حال جان دادن است).....
۸۵.....	۳. واجبات پس از مرگ.....
۸۷.....	درس ۲۳ / احکام درگذشتگان (۲).....
۸۷.....	۴. غسل میت.....
۸۸.....	۵. حنوط.....
۸۸.....	۶. کفن.....
۹۰.....	درس ۲۴ / احکام درگذشتگان (۳).....
۹۰.....	۷. نماز میت.....

۹۱.....	۸. دفن.....
۹۲.....	۹. احکام نبش قبر.....
۹۲.....	۱۰. احکام شهید.....
۹۳.....	۱۱. احکام اعدامی.....
۹۵.....	درس ۲۵ / تیمم (۱).....
۹۵.....	۱. موارد تیمم.....
۹۷.....	۲. چیزهایی که تیمم بر آن صحیح است.....
۹۷.....	۳. کیفیت تیمم.....
۹۸.....	۴. تیمم جیره‌یی.....
۹۹.....	درس ۲۶ / تیمم (۲).....
۹۹.....	۵. شرایط تیمم.....
۱۰۱.....	۶. احکام تیمم.....
۱۰۵.....	فصل سوم / نماز.....
۱۰۷.....	درس ۲۷ / اقسام نمازها.....
۱۰۷.....	۱. نمازهای واجب و مستحب.....
۱۰۸.....	۲. نوافل یومیه.....
۱۱۰.....	درس ۲۸ / لباس نمازگزار (۱).....
۱۱۰.....	۱. مقدار پوشش در نماز.....
۱۱۱.....	۲. شرایط لباس نمازگزار.....
۱۱۴.....	درس ۲۹ / لباس نمازگزار (۲).....
۱۱۵.....	۳. مواردی که لازم نیست بدن یا لباس نمازگزار پاک باشد.....
۱۱۸.....	درس ۳۰ / مکان نمازگزار (۱).....
۱۱۸.....	۱. شرایط مکان نمازگزار.....
۱۲۱.....	درس ۳۱ / مکان نمازگزار (۲).....
۱۲۴.....	درس ۳۲ / احکام مسجد (۱).....
۱۲۴.....	۱. احکام حرام مساجد.....
۱۲۸.....	درس ۳۳ / احکام مسجد (۲).....
۱۲۸.....	۲. احکام مستحب مساجد.....
۱۳۱.....	درس ۳۴ / قبله.....
۱۳۱.....	۱. احکام قبله.....
۱۳۴.....	درس ۳۵ / نمازهای یومیه (۱).....

فهرست مطالب | م

۱۳۴	۱. اهمیت نمازهای یومیه
۱۳۴	۲. تعداد نمازهای یومیه
۱۳۵	۳. اوقات نمازهای یومیه
۱۳۷	درس ۳۶ / نمازهای یومیه (۲)
۱۳۷	۴. احکام اوقات نماز
۱۳۸	۵. ترتیب در بین نمازها
۱۴۰	درس ۳۷ / نمازهای یومیه (۳)
۱۴۰	۶. اذان و اقامه
۱۴۳	درس ۳۸ / نمازهای یومیه (۴)
۱۴۳	۷. واجبات نماز
۱۴۷	درس ۳۹ / نمازهای یومیه (۵)
۱۵۲	درس ۴۰ / نمازهای یومیه (۶)
۱۵۶	درس ۴۱ / نمازهای یومیه (۷)
۱۶۲	درس ۴۲ / نمازهای یومیه (۸)
۱۶۷	درس ۴۳ / نمازهای یومیه (۹)
۱۷۳	درس ۴۴ / نمازهای یومیه (۱۰)
۱۷۷	درس ۴۵ / نمازهای یومیه (۱۱)
۱۸۱	درس ۴۶ / نمازهای یومیه (۱۲)
۱۸۲	۸. قنوت
۱۸۳	۹. تعقیب
۱۸۴	درس ۴۷ / نمازهای یومیه (۱۳)
۱۸۴	۱۰. ترجمه‌ی نماز
۱۸۸	درس ۴۸ / نمازهای یومیه (۱۴)
۱۸۸	۱۱. مبطلات نماز
۱۹۲	درس ۴۹ / نمازهای یومیه (۱۵)
۱۹۲	۱۲. شکایات نماز
۱۹۶	درس ۵۰ / نمازهای یومیه (۱۶)
۱۹۶	۱۳. نماز جمعه
۲۰۱	درس ۵۱ / نمازهای یومیه (۱۷)
۲۰۱	۱۴. نماز مسافر
۲۰۶	درس ۵۲ / نمازهای یومیه (۱۸)

ن | رساله‌ی آموزشی ۱ (احکام عبادات)

درس ۵۳ / نمازهای یومیه (۱۹).....	۲۱۱
درس ۵۴ / نمازهای یومیه (۲۰).....	۲۱۵
۱۵. نماز قضا.....	۲۱۵
درس ۵۵ / نماز آیات – نماز عید فطر و قربان.....	۲۱۹
۱. نماز آیات.....	۲۱۹
۲. نماز عید فطر و قربان.....	۲۲۱
درس ۵۶ / نماز جماعت (۱).....	۲۲۳
۱. مشروعیت و اهمیت نماز جماعت.....	۲۲۳
درس ۵۷ / نماز جماعت (۲).....	۲۲۷
۲۱. شرایط نماز جماعت.....	۲۲۷
۲۲. احکام نماز جماعت.....	۲۲۸
۲۳. شرایط امام جماعت.....	۲۲۹
۲۴. مسائل متفرقه‌ی نماز.....	۲۳۱
فصل چهارم / روزه	۲۳۳
درس ۵۸ / روزه (۱).....	۲۳۵
۱. معنای روزه.....	۲۳۵
۲. انواع روزه.....	۲۳۶
۳. روزه‌های واجب.....	۲۳۷
۴. شرایط وجوب روزه.....	۲۳۷
۵. شرایط صحت روزه.....	۲۳۸
درس ۵۹ / روزه (۲).....	۲۴۰
۶. نیت روزه.....	۲۴۰
درس ۶۰ / روزه (۳).....	۲۴۴
۷. مفطرات.....	۲۴۴
درس ۶۱ / روزه (۴).....	۲۴۸
درس ۶۲ / روزه (۵).....	۲۵۳
۸. کفاره‌ی افطار عمدی روزه‌ی ماه مبارک رمضان.....	۲۵۳
درس ۶۳ / روزه (۶).....	۲۵۷
۹. کفاره‌ی افطار قضای ماه رمضان.....	۲۵۷
۱۰. کفاره‌ی تأخیر.....	۲۵۸
۱۱. فدیة.....	۲۵۹

فهرست مطالب | س

درس ۶۴ / روزه (۷).....	۲۶۱
۱۲. جاهایی که قضا واجب است ولی کفاره واجب نیست.....	۲۶۱
۱۳. احکام قضای روزه.....	۲۶۲
۱۴. احکام روزهی قضای پدر و مادر.....	۲۶۴
۱۵. احکام روزهی مسافر.....	۲۶۴
درس ۶۵ / روزه (۸).....	۲۶۶
۱۶. راههای ثابت شدن اول ماه.....	۲۶۶
۱۷. مسائل متفرقهی روزه.....	۲۶۸
فصل پنجم / خمس	۲۷۱
درس ۶۶ / خمس.....	۲۷۳
۱. معنای خمس.....	۲۷۳
۲. وجوب خمس.....	۲۷۳
۳. منابع هفتگانه خمس.....	۲۷۴
۴. بخشی از آثار سوء عدم پرداخت خمس.....	۲۷۴
درس ۶۷ / خمس درآمد (۱).....	۲۷۷
۱. معنای درآمد.....	۲۷۷
۲. انواع درآمد.....	۲۷۷
۳. نمونه‌هایی از موارد عدم انطباق درآمد.....	۲۷۸
درس ۶۸ / خمس درآمد (۲).....	۲۸۲
۴. معنای مؤونه.....	۲۸۲
۵. حدود مؤونه.....	۲۸۲
درس ۶۹ / خمس درآمد (۳).....	۲۸۷
۸. نمونه‌هایی از موارد عدم انطباق مؤونه.....	۲۸۷
۶. طلای مسکوک.....	۲۹۱
۷. حقوق بازنشستگی.....	۲۹۱
۸. کفن.....	۲۹۱
درس ۷۰ / خمس درآمد (۴).....	۲۹۳
۹. نمونه‌هایی از موارد انطباق مؤونه.....	۲۹۳
درس ۷۱ / خمس درآمد (۵).....	۲۹۸
۱۰. نحوه‌ی محاسبه‌ی خمس درآمد و پرداخت آن.....	۲۹۸
درس ۷۲ / خمس درآمد (۶).....	۳۰۳

ع | رساله‌ی آموزشی ۱ (احکام عبادات)

درس ۷۳ / خمس معدن - گنج - مال حلال مخلوط.....	۳۰۷
۱. خمس معدن.....	۳۰۷
۲. گنج.....	۳۰۷
۳. مال حلال مخلوط به حرام.....	۳۰۸
۴. مصرف خمس.....	۳۰۸
۵. مسائل متفرقه‌ی خمس.....	۳۱۱
فصل ششم / انفال.....	۳۱۳
درس ۷۴ / انفال.....	۳۱۵
۱. معنای انفال.....	۳۱۵
۲. منابع انفال.....	۳۱۵
فصل هفتم / جهاد.....	۳۲۱
درس ۷۵ / جهاد.....	۳۲۱
۱. معنای جهاد.....	۳۲۱
۲. وجوب جهاد.....	۳۲۱
۳. اقسام جهاد.....	۳۲۱
فصل هشتم / امر به معروف و نهی از منکر.....	۳۲۵
درس ۷۶ / امر به معروف و نهی از منکر(۱).....	۳۲۷
۱. معنای امر به معروف و نهی از منکر.....	۳۲۷
۲. وجوب امر به معروف و نهی از منکر.....	۳۲۷
۴. شرایط امر به معروف و نهی از منکر.....	۳۲۹
درس ۷۷ / امر به معروف و نهی از منکر(۲).....	۳۳۳
۵. مراحل و مراتب امر معروف و نهی از منکر.....	۳۳۳
۶. مسائل متفرقه‌ی امر به معروف و نهی از منکر.....	۳۳۶